

Hvad betyder kirken for de unge?

Hvad betyder de unge for kirken?

Rapport fra Viborg Stifts ungdomskonference d. 31. oktober 2018.

Målgruppe: Præster og kirkelige medarbejdere, menighedsrådsmedlemmer, ledere og medarbejdere ved ungdomsorganisationer, efterskole-, højskole- og gymnasielærere m.v.

Projektets formål: Gennem fælles foredrag og tilvalgte workshops at give deltagerne indblik i de muligheder der er for at Folkekirken kan få bedre kontakt med unge. Udgangspunktet er, at Folkekirken har noget at bidrage med i de unges liv og dannelse og de unge har noget at bidrage med til Folkekirkens udvikling og relevans i samfundet.

Projektets indhold: Konferencen gav gennem vidensoplæg, paneldebat, workshops og dialog, en bred og nødvendig viden om unges virkelighed anno 2018. Dermed påbegyndtes en proces, der som første trin kunne afdække hvordan kirken opfattes af unge.

Dernæst – i trin to – skal der sættes fokus på, hvad der konkret kan gøres for at styrke relationen mellem Folkekirken og de unge – i første omgang i Viborg stift.

Erfaringer og resultat: Efter konferencen vil baggrundsgruppen og det nedsatte arbejdsudvalg, i samarbejde med biskoppen over Viborg stift komme med nogle konkrete idéer til det lokale arbejde for og med unge. Det er konferencens mål at give inspiration samt input til lokalt arbejde og lokale erfaringer til, hvordan der kan skabes mere varige platforme for arbejdet med unge.

Foredrag ved Søren Østergaard

Søren Østergaard er leder af Center for Ungdomsstudier (CUR), et praksisorienteret forskningscenter, der beskæftiger sig med ungdomskultur, værdier og foreningsliv. Søren Østergaards arbejdsområder har fælles afsæt i undersøgelser af ungegruppers adfærd, rammer og livsværdier – hvilket inkluderer temaer som frivillighed, voksenrelationer, trivsel, frafald og hverdagsliv.

Han holdt et veloplagt og øjenåbnende foredrag om ungekulturen i dag.

Stikord fra foredraget:

Der er sket et autoritetstab hos forældrene. De unge har fokus på uddannelse og "væredygtighed".

00'ernes generation var MERE til druk og fest end nutidens unge er.

Der er i dag en bevægelse fra tilstedeværelse til "tiltidedværelse". Via smartphonen er man altid "tilstede".

Tendens til at drenge og piger holder sig mere til deres eget køn.

Danske unge er med i top 10 over dem, der tror at fremtiden bliver spændende. De er optimistiske.

Mange unge er "teksttroverte" – de skriver hellere end de snakker.

Kirken skal tilbyde rum for refleksion og stille de gode spørgsmål, som de ikke møder i deres egen kreds.

Samtalesalon om "De unge og kirken"

Stikord fra "Den unge stemme", tidl. formand for DGS, Jens Philip Yazdani:

Ungdommen er generelt areligiøs – næsten ingen udtrykker religiøse/kirkelige tilhørsforhold. Dem, der har det, er private med det.

Mange unge er angste og ensomme og mistrives. En del af det skyldes individualiseringen. Derfor er der her mulighed for Folkekirken til at spille relevant ind. Unge søger efter fællesskaber og trygge rum – steder at søge trøst og frirum, hvor de ikke er "på".

Men hvilke rum?

Ja, ikke "kirken" eller gudstjenesten, men andre rum, på andre tider, hvor der måske er brætspil, madfællesskab, "poetry-slam", muligheder for samtaler.

De unge skal selv inddrages og vi skal høre dem om, hvad DE gerne vil, lokalt, dér hvor vi nu befinder os.

Stikord fra ”Kirkens stemme”, sognepræst i Løgstør, Pernille Vigsø Bagge:

For de unge er kristendom ikke en identitetsmarkør, men er snarere pinlig.

Vi kan ikke fange de unge ind med det, VI synes er vigtigt – eller under de former, VI synes er bedst. Men vi skal heller ikke ændre vort indhold og vore former for at takkes dem.

Der er idelig tilbagevendende snak om at ”få fat i de unge”. Vi taler om det år efter år, men intet sker.

Men vi HAR dem allerede til konfirmationsforberedelse og det skal vi udnytte bedre.

Det værste de har oplevet er næsten altid, hvis deres forældre er blevet skilt. Det overgår alt andet. Men de har ikke talt med NOGEN af deres klassekammerater om det. Det er et eksempel på en stor opgave, hvor kirken kan gøre en forskel.

Output fra workshop med Simon Axø, forstander, Testrup Højskole

”Nysgerrighedens dannelseskraft”

Stikord fra foredraget:

- Hvem er de unge? De er fagligt vanvittigt ambitiøse OG usikre på en og samme tid.
- De har nøje vurderet og planlagt deres videre færd og derfor slår det måske ekstra hårdt, når det planlagte program går i vasken.
- At være dannet er ikke bare at kunne en masse ting (gentleman, konversation, dyder), men dannelse handler også om at ville noget med sig selv eller andre. Jens Erik Kristensen: når nogle taler om “dannelse” mener de nok i virkeligheden “opdragelse”. “Digital dannelse”.
- Simon Axø: Dannelse er snarere at være bevidst.
- Der findes forskellige dannelsestraditioner;
  - Den angelsaksiske, der peger på arbejdsmarkedet, utilitet
  - Den kontinentale, der peger på “bildungsaspektet”, det hele menneske, det livsduelige menneske (har haft meget indflydelse på gymnasiet)
  - Dannelse til det at være en del af et folk, fra almue til bevidst fællesskab (folkeskolen)
- At stå i et nysgerrigt forhold til sit liv er en afgørende dannelseskompontent.
- At kunne pendulere mellem viden og ikke-viden ud fra nysgerrighed som grund. At man grundlæggende ikke ved...og at det er et udmærket sted at være der, hvor man afklarer sig eller finder dybere ind i noget, i en proces, der indeholder en vekselvirkning mellem viden og ikke-viden, forstået som nysgerrighed.
- Højskolen er den eneste ikke-eksplicite institution (til dels sammen med kirken), der eksisterer på vekselvirkningen mellem ikke-viden og viden. Det kan ingen andre uddannelsesinstitutioner gøre, for de skal levere viden som grundlag. Der, hvor vi kan hvile, er i det, ikke at vide alt. Der, hvor der eksisterer andre tolkninger side om side med mine.
- Nysgerrighed handler ikke om nyfigenhed (Ekstrabladet).

- Hvis du er nysgerrig er du positiv stemt, positivt interesseret i omverdenen
- Når vi er nysgerrige, er vi i BEVÆGELSE, så er vi på vej, mentalt set. Hverken den, der mener at vide alt og den, der intet vil vide er i bevægelse
- Når man er nysgerrig er man ude af sig selv, man er ikke optaget af sig selv, men optaget af noget andet, enten alene eller sammen med andre. Jævnfør børns leg, der er ren nysgerrighed, de glemmer både tid og sted.
- Børn helt ned til 5. klasse skal lægge uddannelsesplaner, sætte sig selv i første række. Det er ikke dannelse, men uddannelse. Man kan ikke tage en dannelse :-)
- Nysgerrigheden er en kraft, en impuls. Jævnfør Halfdan Rasmussens "Noget om kraft".

- Demokratisk dannelse er noget højskoler skal levere ifølge loven. Simon er skeptisk.

- Dannelse er dog ikke forbeholdt folk med høj IQ, den er demokratisk, den gælder alle, men den kræver at blive gødet, plejet, vedligeholdt, skønt den er den samme i og hos alle i udgangspunktet.

- Når man er nysgerrig står man i et dannende forhold til

omverdenen. Sokrates, der gik spørgende til værks. Sandheden fremkom dialogisk, som interesse, ja endda som fysisk bevægelse, ud på torvet rundt til folk. Og han blev jo faktisk dømt til døden for alle sine spørgsmål og "vildledning af ungdommen". Der er noget sprængfarligt i nysgerrigheden, den er ikke demokratisk, men trives bedst i et sådant. Den er et eksistentielt potentiale, der eksisterer uafhængigt af ideologier.

- Sandheder kan ikke ejes, de må principielt altid stå til diskussion
- Dannelse er infinit, uafsluttelig, ligeså med nysgerrigheden
- Men nysgerrigheden lever ikke af sig selv, den kræver livsmod, og en eller anden form for overskud.
- Sløk ville måske sige, at det ikke kun starter med undren, men ligeså tit med vrede, frustration, indignation. En mangelsituation?? Den søger mod balance, mere end mod nye horisonter.
- Det er udannet at sige, at man er dannet nok.

Forholdet til temaet om unge og tro/unge og kirke

Forventningspresset på de unge:

- attraktivitet, præstationsniveau, færre egentlige relationer
- Hvordan kan de unge få adgang til at leve i nysgerrigheden og i undren?

Hvad er "almen dannelse"? Svar: at man også har forståelse for andre miljøer, sammenhænge, kulturer, end ens egen. Ikke, at man kan ting udenad eller kender koderne, men også kan rumme forskelligheden.

Dannelse er gået fra at være borgerskabets værdier, noget klassebestemt til nu at være udtryk for ”det, de nye generationer mangler”.

Hans Nørkjær efterlyser, at vi får dannelsen tilbage i f.eks. gymnasiets uddannelse - altså at verden indeholder sammenhænge mellem vidt forskellige fagområder, der igen afføder større viden, men også dybere undren.

Der efterlyses mere konkrete indspark til forholdet mellem dannelse og unges forhold til folkekirken. Simon peger på tilgivelsen, selvfortabelsen.

Det er lige så vigtigt at spørge til længslen efter samhørigheden, jf. forholdet ml. individualitet og nysgerrighed, for de længes efter fællesskaber.

Folkekirken har været/er bange for at “sælge varen” som er kristendom i dansk aftapning.

Den dygtige lærer kan have sin viden som et baggrundstapet og samtidig være nærværende i eksistens- og dannelsesrummet hos de unge.

Nysgerrighed er modet til at fortolke livet - det har folkekirken al mulig grund og mulighed for at gå ind i med de unge.

*****

Output fra Sjælesorgsworkshop med Pernille Hornum:

Pernille Hornum er leder af sjælesorg på nettet.

PH fortalte kort indledningsvist om dette projekt. Om hvad man som sjælesørger skal være opmærksom på, når det er på nettet. Både konfident og sjælesørger er anonyme. Desuden er der kommunikationsformen - at de unge er digitale indfødte - og dette afspejler sig i sproget. Ydmygheden skal være der i mødet med den unge - som lever en anden tilværelse og har et andet sprog, som vi ikke er en del af.

Dette skal man være opmærksom på - i den digitale sjælesorg kan vi ikke se hinanden - vi kan ikke se hinandens kropssprog mm; derfor skal vi spørge uafbrudt - for den historie som den unge har om sig selv – og har skabt sig selv op omkring – spiller en vigtig rolle. Vi skal som konfidenter forholde os åbne og nysgerrige. I den digitale sjælesorg med unge er det noget andet end når vi sidder over for fru Jensen - det er nogle andre ting, der skal italesættes.

I forlængelse af hvad der blev talt om i foredraget med Søren Østergaard er det temaer som perfektionskulturen, præstationskulturen, skam, angst og depressioner, at man ikke må tabe kontrol (også mht. til det kropslige: anoreksi, overdreven sundhed, motion; mad mm) samt angst for miljøet og klimaet, der fylder meget hos de unge.

Der har nok i virkeligheden altid været depressioner, angst, forventningspres mm. men før i tiden var vi bedre rustede til at stå imod dette – også fordi tidligere generationer ikke levede et liv, der blev eksponeret på sociale medier.

De unge mangler voksne at tale med, rollemodeller, og de mangler et eksistentielt immunforsvar - en del af forklaringen kan findes i at ungdommen strækker sig langt op i 40'erne og 50'erne. Dvs. at deres forældre også er "unge" - der ikke tager forælder- og voksenansvar på sig.

Der blev på workshoppen også talt om, at der er ved at ske en spirende modreaktion på hele det perfekte/ præstationskulturelle - at fx DR3 viser dokumentarer, hvor de "perfekte" piger viser det uperfekte og angstfyldte, og hvor en popgruppe som f.eks. Citybois viser et alt andet end glamourøst billede af sig selv.

Og netop denne modreaktion bør vi som kirke tage del i. At det, at være menneske ikke handler om at være perfekt.

*****

Output fra workshopgruppe om "Rituelle rum" med ungdomspræst Thomas Nedergaard (TN):

PP-præsentation med facts om Ukirke – og hvad de har lavet og hvad de har erfaret "virker" (= giver god mening / er relevant for de unge)

TN hører de unge mene at de er frie og har alle muligheder. Hans påstand: vi har aldrig været mere bundne!

Det fører til, at vi får et stort ansvar for at vi gør det rigtige.

Vi SKAL alt muligt – men hvad, hvis vi ikke gør det/når det? Så er der vores eget ansvar!

Vi har mistet troen på fællesskabet og har derfor en enorm lyst til rituelle rum og fællesskaber
De unge er samtidig konstant udspændt mellem det autentiske jeg og fællesskabet

Unge står forrest i kampen for en ny og mere retfærdig verden

TN spørger: Hvad er det VI vil med de unge? Svaret på det spørgsmål er altafgørende for hvad vi skal (prøve)

TN har 4 dogmer for at være kirke for og med de unge:

- 1) Vi (= præster eller menighedsråd) må ikke selv lave arrangementer. Alle tiltag skal komme fra brugerne/de unge selv!

- 2) Gør det personligt. Hvilken ung /hvilke unge er det præcis jeg gerne vil være kirke sammen med?
- 3) Gør det konkret. Sæt præcise opgaver og formål på arrangementet.
- 4) Hvad skal vi nedlægge/ændre for at der kan blive plads/tid/overskud til dette arrangement?

TN havde et forslag med til vejledning for opstart, som ser således ud:

Formål: Med denne lille personlige brainstorm, håber jeg din interesse, viden og lyst til at arbejde med unge og kirke bliver styrket og konkret.

GØR DET PERSONLIGT: HVILKE/N UNGE VIL JEG GERNE VÆRE KIRKE SAMMEN MED?

Navn:

Alder:

Han/hun lever i hvilke kultur:

Hendes eksistentielle/religiøse behov er:

Hun kan li at:

Hendes forestilling om kirke er:

MIN MOTIVATION: HVORFOR VIL JEG GERNE SKABE KIRKE SAMMEN MED DEN UNGE?

Er det nødvendigt?

Har jeg noget de kan bruge?

Er jeg bange for kirkens fremtid?...

VIRKELIGHEDEN: HVAD SKAL VI NEDLÆGGE/ÆNDRE/TILFØJE FOR AT LAVE PLADS TIL UKIRKE ELLER SKABE KIRKE SAMMEN?

Medmindre vi kan skaffe en masse nye ressourcer, så er det nødvendigt, at vi inde i kirken ”ofrer” noget af det vi holder har, hvis vi vil skabe plads til nye kirkegængere.

OPSAMLING:

Vi bliver nød til at nedlægge/ændre/tilføje:

Så vi kan give plads til (Navn)_____ der har behov for at:

Jeg syntes det er vigtigt fordi:

*****

Ideer til konkrete tiltag

Ovenstående vejledning fra ungdomspræst Thomas Nedergaard kan tjene som en konkret ide til hvordan man i et menighedsråd kan komme i gang med en snak om, hvordan de unge kan komme i spil i sognet.

Andre ideer:

- Musik og spil samt ikke mindst kor-arbejde har vist sig at være en meget stærk motivationsfaktor hos nogle unge.
- Opfølgning på konfirmationsforberedelsen, så nogle af konfirmanderne fastholdes i et kirkeligt arbejde – f.eks. gennem en konfirmandklub eller ved at deltage ved næste års konfirmandundervisning ved weekendlejre, filmaftner, overnatning i kirken eller andre tiltag.
- En kirkelig ungdomslederuddannelse (KUL). Findes allerede i flere provstier.
- Nedsættelse af et ungdoms(menigheds)råd, der kan tale de unges sag.
- Samarbejde med en kirkelig ungdomsorganisation, hvis det forefindes.

Bilag: Programfolder for dagen

Konference om Unge og Kirke

- *Bliv klædt på til at lave kirke for og med de unge*

VIBORG STIFT
UNGDOMSKONFERENCE

31. OKTOBER 2018 KL. 11.00-17.00
VIBORG DOMKIRKE • BISPEGÅRD • SOGNEGÅRD

Lad os indrømme det!!!

Vi gør det ikke godt nok i kirken, når det kommer til at få de unge til at engagere sig i og interessere sig for kirken. Vi har ingen kontakt til de unge, men er der noget, vi kan gøre ved det?

Før i tiden gik de unges berøring og kendskab til kirken gennem de kirkelige organisationer – og her var guleroden, at det nyttede at deltage i ungdomsorganisationernes arbejde og fællesskab – både på det personlige plan men også i forhold til kompetencer, der kunne bruges til at søge ind på en uddannelse eller til at få et spændende job. Sådan er det ikke mere!

Og hvad gør vi så? Lukker øjnene? Håber det går over? Accepterer udviklingen?

Vel mødt til en en spændende dag.

Med venlig hilsen

Biskop Henrik Stubbjær

Arbejdsgruppen for Unge og Kirke

Program:

Kl. 11.00 **Velkomst** v/biskop Henrik Stubkjær og fællessang

Kl. 11.15 **Ungdomskultur** v/Søren Østergaard, Center for Ungdomsstudier (CUR)

Kl. 12.30 **Frokost**, leveret af Møltrup Optagelseshjem

Kl. 13.15 **Samtalesalon** om "De unge og kirken":

"Den unge stemme" v/Jens Philip Yazdani, formand for DGS

"Kirkens stemme" v/ sognepræst Pernille Vigsø Bagge

Kl. 14.15 **Oplæg til workshops** v/Yvonne Nielsen Alstrup

Kl. 14.30 **Workshops: 1 x 90 min. + 30 min kaffepause**

1. Sjælesorg blandt unge. Ved projektleder for "Sjælesorg på nettet" Pernille Hornum. Tovholder: Ungdomspræst Trine Hostrup Dahl
2. Dannelse. Ved forstander på Testrup Højskole, Simon Axø
Tovholder: Provst Betty Ahrenfeldt
3. Rituelle rum. Ved ungdomspræst på Vesterbro, Thomas Nedergaard,
Tovholder: Sogne- og stiftspræst Thomas Felter

Kl. 16.30 **Opsamling på workshops.**

Kl. 17.00 **Afslutning** v/Biskop Henrik Stubkjær

Workshops

Nr.:	Sted:	Workshop:
Nr. 1	Sognegården, Konfirmandlokalet	<p>"Sjælesorg blandt unge" v/projektleder for "Sjælesorg på nettet" Pernille Hornum.</p> <p>Når vi taler om de unge og deres tilværelse, bruger vi aktuelt begreber som præstations- og perfektionskultur, konkurrence og tidspres og mange unge føler sig stressede og ensomme. Pernille Hornum fortæller, hvordan sjælesorgen kan bidrage til, at den unge kan navigere i det krævende ungdomsliv.</p> <p><i>Tovholder: Ungdomspræst Trine Hostrup Dahl</i></p>
Nr. 2	Sognegården, Foredragssalen	<p>"Dannelse – kan kirken spille en rolle i de unges dannelsesproces?" v/Simon Axø, forstander Testrup Højskole</p> <p><i>Tovholder: Provst Betty Ahrenfeldt</i></p>
Nr. 3	Sognegården, Caféen	<p>"Hvad skal vi turde give slip på for at være kirke sammen med de unge?" v/Thomas Nedergaard, Ungdomspræst på Vesterbro</p> <p>Thomas Nedergaard, ungdomspræst i uKirke på Vesterbro, vil først tegne et billede af hvem den unge anno 2018 er og derefter give et billede af, hvad det er vi som kirke har at tilbyde denne unge. Det påtrængende spørgsmål er så, tør vi give slip? på kultur? Traditioner? Penge? Ansvar? For at kunne skabe kirke der også kan rumme den unge? Du bliver igennem oplæg, snakke med sidemanden, i grupper og plenum opfordret til at se ud over de tre-syv procent af os, der bruger kirken i forvejen, og koncentrere os om de unge udenfor kirken.</p> <p><i>Tovholder: Sogne- og stiftspræst Thomas Felner</i></p>